

Święto literatury międzynarodowej w Krakowie

2010-11-02

„Inne światy, inne języki” - to hasło przewodnie drugiej edycji Międzynarodowego Festiwalu Literatury im. Josepha Conrada organizowanego w Krakowie w dniach 2-7 listopada. Na tą okoliczność do naszego miasta przyjadzie Herta Müller, Marjane Satrapi, Amos Oz, Rabih Alameddine, Claude Lanzmann i Jurij Andruchowycz. Festiwal organizują Krakowskie Biuro Festiwalowe i Fundacja „Tygodnika Powszechnego”.

Międzynarodowy Festiwal Literatury im. Josepha Conrada w Krakowie to wspólne przedsięwzięcie Miasta Kraków, Krakowskiego Biura Festiwalowego i Fundacji Tygodnika Powszechnego. Przez blisko tydzień wydarzeniom literackim towarzyszą pokazy filmów związanych z literaturą, wystawy, koncerty oraz wykłady, tworzące dla prezentowanych twórców lub dzieł literackich dodatkowe, pozaliterackie konteksty. W pierwszej edycji festiwalu wzięli udział m.in.: Pascal Quignard, Per Olov Enquist, Edgar Keret oraz doborowe grono polskich pisarzy m.in. Olga Tokarczuk, Marek Bieńczyk, Stefan Chwin, Andrzej Stasiuk, Jerzy Pilch, Jacek Dukaj i czołówka polskich reportażyistów m.in. Wojciech Jagielski i Mariusz Szczygieł. Dyrektorem artystycznym Międzynarodowego Festiwalu Literatury im. Josepha Conrada jest prof. Michał Paweł Markowski (Uniwersytet Jagielloński), a dyrektorem programowym - Piotr Mucharski (Tygodnik Powszechny).

Festiwal im. Josepha Conrada nie jest wydarzeniem poświęconym twórczości patrona. Joseph Conrad, autor „Jądra ciemności” oraz jeden z niewielu polskich pisarzy tworzących w obcym języku, użył swojego nazwiska jako patron święta literatury światowej. Syn polskiego pisarza, Apolla Korzeniowskiego, wybrał język angielski jako swój własny i tworzył tylko w nim, zdobywając sławę oryginalnego stylisty i świadka epoki. W odróżnieniu od wielu krajowych wydarzeń uświetniających literaturę polską, Międzynarodowy Festiwal Literatury im. Josepha Conrada pomyślany został jako wydarzenie na skalę światową. Oznacza to, że gośćmi festiwalu są twórcy z różnych krajów, piszący w różnych językach, reprezentujący różne kultury i światopoglądy.

2. edycję Festiwalu Conrada rozpocznie mocne, muzyczno-literackie, wydarzenie przygotowane specjalnie na festiwal. Na scenie w Klubie Fabryka spotkają się Andrzej Stasiuk i Mikołaj Trzaska. Autor „Opowieści galicyjskich” przeczyta fragmenty swojej nowej książki „Dziennik pisany później”, a muzycy – oprócz grającego na klarnetach Trzaski, także Raphael Rogiński (gitara) i Paweł Szpura (perkusja) – zadbają o niezwykłą oprawę muzyczną. Warto podkreślić, że „Dziennik pisany później” był dotychczas prezentowany, we fragmentach, tylko dwukrotnie, na łamach „Tygodnika Powszechnego”. Publiczność inauguracyjnego koncertu Festiwalu Conrada, jako pierwsza, będzie mogła wysłuchać tekstu w wykonaniu samego autora.

Goście festiwalu:

Herta Müller (ur. 1953) jest niemiecką pisarką rumuńskiego pochodzenia. Urodziła się w niewielkiej wiosce zamieszkaną głównie przez ludność niemieckojęzyczną. Z tego powodu jej pierwszym językiem był niemiecki, rumuńskiego nauczyła się dopiero w szkole. W czasie wojny ojciec pisarki został wcielony do oddziałów SS. Matka po 1945 roku trafiła do ZSRR, gdzie wywożono rumuńskich Niemców na przymusowe roboty. Studiowała germanistykę i literaturoznawstwo. Początkowo pracowała jako tłumaczka tekstów specjalistycznych w fabryce, ale po odmowie współpracy z tajnymi służbami Rumunii została zwolniona. Utrzymywała się z

pracy w przedszkolu i prywatnych lekcji języka niemieckiego. Zadebiutowała w 1982 roku powieścią „Niziny”. Pierwsze wydanie ukazało się w okrojonej formie, gdyż cenzura nie zgodziła się na druk niektórych fragmentów. W 1987 roku z ówczesnym mężem (pisarzem Richardem Wagnerem) wyemigrowała do Niemiec, gdzie mieszka do dziś. Wykładała na niemieckich uczelniach i zajmowała się pisaniem. W 2009 roku otrzymała Literacką Nagrodę Nobla. W języku polskim ukazały się następujące książki Müller: „Sercątko”, „Dziś wołałabym siebie nie spotkać”, „Lis już wtedy był myśliwym”, „Król kłania się i zabija”, „Niziny”, „Człowiek jest tylko bażantem na tym świecie”, „Głód i jedwab”.

Marjane Satrapi (ur. 1969) jest irańsko-francuską autorką komiksów i powieści graficznych, a także reżyserką filmów animowanych. Wychowywała się w Teheranie, gdzie uczęszczała do liceum francuskiego. Kilka lat po rewolucji islamskiej, która obaliła szachinszacha i oddała władzę w ręce ajatollahów, rodzice Marjane wysłali ją do Wiednia, by tam ukończyła szkołę średnią. Po powrocie do Teheranu Satrapi studiowała komunikację wizualną na Uniwersytecie Islamskim. W 1994 roku wyjechała do Strasburga, by tam podjąć studia na Akademii Sztuk Pięknych. Współpracowała z kolektywem artystycznym, który tworzyli jej znajomi ze studiów. Dzięki nim poznała dzieła europejskich i amerykańskich mistrzów komiksu. Szczególny wpływ miał na nią Art Spiegelman. W latach 2000-03 ukazały się we Francji cztery tomy jej najśłynniejszej powieści graficznej „Persepolis”, w której opowiada o swym życiu w Iranie i w Europie. W 2007 roku na jego podstawie powstał film animowany, który Marjane wyreżyserowała wraz z Vincentem Paronnaudem). Jest laureatką prestiżowego konkursu komiksowego organizowanego przy okazji Festiwalu Komiksu w Angoulême. W Polsce prócz „Persepolis” ukazały się: „Kurczak ze śliwkami” oraz „Wyszywanki”.

Amos Oz (ur. 1939) jest izraelskim eseistą, prozaikiem i publicystą. Jego rodzice przybyli do Palestyny z Równego i Odessy w latach 30. XX w. Pisarz urodził się w Jerozolimie, przez wiele lat mieszkał i pracował jako rolnik i nauczyciel w kibucu Hulda. Po odbyciu służby wojskowej studiował historię literatury i filozofię na Uniwersytecie Hebrajskim w Jerozolimie. Zadebiutował w 1965 roku zbiorem opowiadań „Tam, gdzie wyją szakale”. W przekładzie na polski ukazało się kilka jego powieści i zbiorów opowiadań, m.in. „Firma”, „Mój Michał”, „Czarna skrzynka”, „Pantera w piwnicy”, „Poznać kobietę”, „Aż do śmierci”, „Nagle w głębi lasu”, „Rymy życia i śmierci”, „Sceny z życia wiejskiego”. Amos Oz współzakładał organizację Szalom Achszaw (Pokój Teraz). Jest wykładowcą literatury na Uniwersytecie im. Ben-Guriona w Beer Szawie. Od kilku lat wymieniany jest w gronie faworytów do literackiej Nagrody Nobla.

Rabih Alameddine (ur. 1959) jest amerykańskim pisarzem. Urodził się w Jordanii, ale jego rodzice są Libańczykami. W młodości bardzo dużo podróżował, przenosząc się z kraju do kraju. Jako nastolatek wyjechał do Anglii, a następnie do Ameryki, gdzie studiował na UCLA w Kalifornii. Z wykształcenia jest inżynierem, ale bardzo wcześnie zaczął pisać. Prócz wydanej po polsku powieści „Mistrz opowieści. Hakawati” opublikował w USA dwie powieści – „Kooloids” i „I, the Divine” – oraz zbiór opowiadań „The Perv”. Alameddine jest także malarzem, swe prace wystawiał w wielu galeriach w Europie, Ameryce i na Bliskim Wschodzie. Mieszka w San Francisco i Bejrucie.

Jurij Andruchowycz (ur. 1960) jest ukraińskim poetą, prozaikiem, eseistą, tłumaczem i muzykiem. Urodził się w Iwano-Frankowsku, studiował (poligrafię i literaturoznawstwo) we Lwowie i w Moskwie. Zadebiutował w 1985 roku jako poeta. W tym samym roku założył (z

Wiktoorem Neborakiem i Ołeksandrem Irwańcem) grupę Bu-Ba-Bu (Burleska-Bałagan-Bufonada), która w znaczący sposób wpłynęła na ukraińską scenę literacką. Uznanie przyniosły mu publikowane w latach 90. powieści: „Rekreacja”, „Moscoviada” oraz „Perwersja”. W Polsce – prócz wspomnianych powieści – ukazały się również następujące książki: powieść „Dwanaście kręgów”; zbiory esejów „Erz-herz-perz”, „Ostatnie terytorium. Eseje o Ukrainie” oraz napisana wspólnie z Andrzejem Stasiukiem „Moja Europa. Dwa eseje o Europie zwanej Środkową”; tomy wierszy „Piosenki dla martwego koguta”, „Egzotyczne ptaki i rośliny. Wiersze z lat 1980–1990”. Jest laureatem m.in. prestiżowej Nagrody Angelus, przyznawanej we Wrocławiu.

Claude Lanzmann (ur. 1925) jest francuskim reżyserem, reporterem, dokumentalistą, redaktorem naczelnym pisma literacko-politycznego „Les Temps Modernes” (założonego przez Paula Sartre’a i Simone de Beauvoir). Jako nastolatek działał we francuskim ruchu oporu (walczył w Auvergne). Protestował przeciwko wojnie w Algierii. Światowy rozgłos przyniósł mu film „Shoah” – mówiona historia Holokaustu, w której Lanzmann zaprezentował świadectwa Żydów, Polaków i Niemców, pomijając źródła historyczne. Zależało mu na pierwszoosobowej narracji uczestników wojny. Inne jego filmy: „Dlaczego Izrael” (1972), „Tsahal” (1994), „Sobibór” (2001) oraz „Raport Karskiego” (2010).

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej Krakowskiego Biuro Festiwalowego pod adresem: www.biurofestiwalowe.pl oraz na witrynie www.conradfestival.com (PW).